

Права та обов'язки учнів

Відповідно до ст. 20 Закону України «Про загальну середню освіту», учень – це особа, яка навчається і виховується в одному із загальноосвітніх навчальних закладів, зарахування до яких, як правило, здійснюється з 6 років.

Статус учнів як учасників навчально-виховного процесу у загальноосвітніх навчальних закладах, їх права та обов'язки визначаються Законом України «Про освіту», Законом України «Про загальну середню освіту» та іншими нормативно – правовими актами чинного законодавства України.

Відповідно до ст. 51 Закону України «Про освіту», основними правами учнів як учасників навчально-виховного процесу є:

- право на навчання для здобуття відповідного освітнього рівня;
- вибір навчального закладу, форми навчання та позакласних занять;
- користування навчальною, науковою, культурною, спортивною, побутовою, оздоровчою базою навчального закладу;
- доступ до інформації в усіх галузях науки;
- участь у олімпіадах, виставках, конкурсах і т.п.;
- участь в об'єднаннях громадян (законодавством України передбачено створення молодіжних та дитячих громадських організацій, зокрема відповідно до Закону України «Про молодіжні та дитячі громадські організації», дитячі громадські організації -

об'єднання громадян віком від 6 до 18 років, метою яких є здійснення діяльності, спрямованої на реалізацію та захист своїх прав і свобод, творчих здібностей, задоволення власних інтересів, які не суперечать законодавству, та соціальне становлення як повноправних членів суспільства, молодіжні громадські організації -- об'єднання громадян віком від 14 до 35 років, метою яких є здійснення діяльності, спрямованої на задоволення та захист своїх законних соціальних, економічних, творчих, духовних та інших спільних інтересів);

- право на безпечні та нешкідливі умови навчання;
- користування послугами закладів охорони здоров'я, засобами лікування, профілактики захворювань та зміцнення здоров'я;
- право на захист від будь-яких форм експлуатації, фізичного та психічного насильства, від дій педагогічних та інших працівників, які порушують права або принижують їх честь і гідність;
- право на безкоштовне регулярне підвезення до школи і зі школи рейсовим транспортом або транспортом підприємств, установ та організацій, для учнів, які проживають у сільській місцевості на відстані понад 3 км від школи;

Відволікання учнів в навчальний час для проведення заходів, не пов'язаних з навчанням, забороняється.

Обов'язками учнів, як учасників навчально – виховного процесу є:

- дотримання законодавства, моральних та етичних норм;

- систематичне та глибоке оволодіння знаннями, практичними навичками, підвищення загального культурного рівня;
- дотримання Статуту та Правил внутрішнього розпорядку навчального закладу.

Інші обов'язки учнів можуть встановлюватися законодавством, положеннями про навчальні заклади та їх статутами.

Учні мають право:

- на вибір форми навчання, факультативів, спецкурсів, позашкільних та позакласних занять;
- на користування навчально-виробничою, науковою, матеріально-технічною, культурно-спортивною та лікувально-оздоровчою базою навчального закладу;
- на доступ до інформації з усіх галузей знань;
- брати участь у різних видах науково-практичної діяльності: конференціях, олімпіадах, виставках, конкурсах тощо;
- брати участь у роботі органів громадського самоврядування навчального закладу;
- брати участь в обговоренні і вносити власні пропозиції щодо організації навчально-виховного процесу, дозволя учнів (вихованців);
- брати участь у добровільних самодіяльних об'єднаннях, творчих студіях, клубах, гуртках, групах за інтересами тощо;

- на захист від будь-яких форм експлуатації, психічного і фізичного насилля, що порушують права або принижують їх честь, гідність;
- на безпечні і нешкідливі умови навчання, виховання та праці;
- на відпочинок під час перерв, в неділю, святкові та канікулярні дні.

Учні зобов'язані:

- оволодівати знаннями, вміннями, практичними навичками, підвищувати загальнокультурний рівень;
- дотримуватися вимог статуту, правил внутрішнього розпорядку;
- бережливо ставитись до державного, громадського і особистого майна;
- дотримуватися законодавства, моральних, етичних норм;
- брати посильну участь у різних видах трудової діяльності, що не заборонені чинним законодавством;
- дотримуватися правил особистої гігієни;
- піклуватися про своє здоров'я і безпеку свого життя і однокласників;
- дотримуватись чистоти і порядку в приміщенні та на території закладу;
- діяти на благо навчального закладу, піклуватися про честь і авторитет установи;

- дотримуватись правил співдружності (поважати погляди та переконання інших людей, поважати жінок, дівчат, працівників навчального закладу, піклуватись про батьків, допомагати їм у веденні домашнього господарства);
- дотримуватися ділового стилю одягу;
- займатись самообслуговуванням, брати участь у суспільно-корисній праці з урахуванням віку, статі, фізичних можливостей, нормативів та вимог гігієни.

Учням забороняється:

- допускати прояви грубості, вульгарності;
- палити у приміщеннях і на території навчального закладу;
- використовувати петарди;
- вживати алкогольні вироби, наркотичні та токсичні речовини;
- псувати державне, громадське та особисте майно.

Заохочення і покарання учнів:

Учні, які відзначилися у навчанні, праці заохочуються подякою з занесенням до особової справи, Похвальним листом „За відмінні успіхи у навчанні”, Похвальною грамотою „За особливі успіхи у вивченні окремих предметів”, цінними подарунками, туристичними путівками тощо.

По закінченні школи учні, які мають високий рівень навчальних досягнень, нагороджуються Похвальними грамотами, золотими і срібними медалями.

За рішенням виконкому для учнів, які мають високий рівень навчальних досягнень, та переможців олімпіад встановлюються учнівські стипендії.

У випадку порушення норм і правил поведінки, псування шкільного майна, навчального обладнання, невиконання внутрішнього розпорядку школи до учнів можуть застосовуватися такі міри дисциплінарного покарання:

- зауваження вчителя;
- зауваження чи догана директора школи;
- догана директора школи у присутності всіх учнів;
- направлення подання щодо порушника до підрозділу кримінальної міліції у справах неповнолітніх для вирішення питання про притягнення батьків (осіб, що їх замінюють) до адміністративної відповідальності та взяття на профілактичний облік у встановленому Законодавством порядку;
- клопотання про позбавлення учня статусу школяра, виключення зі школи.

Рішення про позбавлення статусу школяра приймається на загальних зборах колективу з урахуванням думки органів учнівського

самоврядування, громадської думки та погодження із відділом у справах сім'ї та молоді.

Учні, які порушили адміністративне право або вчинили злочин, за поданням правових органів ставляться на облік, як правопорушники, а в разі притягнення до кримінальної відповідальності – виключаються зі школи.

За нанесення умисних матеріальних збитків майну чи обладнанню учнями субсидіарну матеріальну відповідальність несуть батьки або особи, які їх замінюють.